

Parky majú spoločné jedno

– blízkosť zániku

Všetko je vecou správneho okamihu, a správny okamih, ten je vždy. Len treba vedieť, na aký záber ho použiť. Ak český fotograf Josef Ptáček rozpráva o svojich fotografiách z českých parkov v okolí starých zámkov, rád si pomôže vlastným výrazom – prírodné bezčasie. „Nikdy som sa nezamýšľal nad tým, že južné priečelie sa má fotiť skoro ráno a severné koncom augusta. O priečelie mi nikdy nešlo, vlastne mi bolo fuk. Nezaujímala ma architektúra, ale priestor, čo ju obklopuje. Prišiel som na miesto, nechal ho na seba pôsobiť a mojou jedinou úlohou bolo zaregovať. Každá fotka je odrazom mojich emócií, môjho vnímania okamihu.“

Parky začal Ptáček fotiť už pred dvadsiatimi piatimi rokmi. Z čistej nevyhnutnosti. Kedysi žil tak rýchlo a tak hekticky, že keby sa nezastavil, skončil by v blázinci. „Najskôr som skúšal relaxovať na vidieku, na chalupe. No tam som sa musel starať o záhradu, najprv zasadiť, potom okopávať a nakoniec oberať, takže z oddychu nebolo nič. Poslednou možnosťou zostali výlety do parkov. Tam sa nedá robiť nič iné, len prechádzať sa a fotografovať.“

O parkoch mal celkom dobrú predstavu, veľa z nich poznal a vedel, kde asi sú. Už predtým obehol celú republiku pre dva-tri iné projekty. Nič viac však o nich nevedel a ani nechcel vedieť. Rozhodne deň pred cestou neštudoval, akú

Panenské Březany.

FOTO – JOSEF PTÁČEK

má ten-ktorý zámok históriu: „Pracujem intuitívne, nie pragmaticky. Všetko sa dozviem alebo vycítim priamo na mieste. Napokon, tak ako sa človek naučí čítať vo fotografii, naučí sa čítať aj v architektúre, alebo v usporiadaní stromov.“

Na Ptáčkových fotkách nie je žiadna živá bytosť. Ľudská postava by sa na nich totiž stala meradlom priestoru, a s tým chcel narábať ab-

solútne voľne. Človek je však v tých obrázkoch predsa len zakódovaný. Krajina totiž nesie jeho odtlačky. Pozeráť sa na Ptáčkovy fotky vlastne znamená pristúpiť na hru a hádať, kto v nej dominuje. Či vlastná sila prírody alebo skôr zásah človeka. „V každom parku vidno iný pomer,“ hovorí Ptáček, „ale všade cítiť jedno, čo majú spoločné – blízkosť zániku.“

Mnohé české parky boli založené v barokovom štýle. Keď sa Ptáček na také stavby pozerá, cíti, ako demonštrujú niekdajšiu svetiskú i cirkevnú moc, ako v človeku vyvolávajú pocit, že je maličký. Zároveň však oceňuje túžbu barokového človeka, napríklad hradného pána, po harmonizácii života a po harmonizácii svojho prostredia. Tvrdí: „Barokový človek ju

vedome vyhľadával. V žiadnom inom období, čo nasledovalo, to už neplatilo. A dnes sme už takému ideálu veľmi vzdialení. Chceme sa len ako-tak zorientovať v strašnom množstve informácií, a na niečo také nemáme čas.“

K istej harmonizácii, či skôr luxusu, sa Ptáček približuje spôsobom, akým fotí. Keď sa rozhodne pre dlhú cestu do parku, všetko ostatné vyhodí z hlavy: „Môžem z auta vidieť neviem akú krásnu scenériu, nie je toho boha, čo by ma donútil zastaviť a ten obraz odfoťiť. Som naladený na niečo iné a nenechám sa ničím prestaviť, ani na chvíľu.“

A keď už je na mieste, zostane dovtedy, kým nemá pocit, že záber dotiahol do dokonalosti, do absolútneho konca: „Veď aj keď niekomu niečo vysvetľujem, nenechávam si žiadnu rezervu, snažím sa mu to podať čo najzrozumiteľnejšie. Ak teda urobím fotku, už ju nemám ako zlepšiť. Jej kompozícia je presná, najlepšia, aká v tom okamihu môže byť, nemusím z nej vyrezať ani milimeter. Možno, že by ju mohlo vylepšiť lepšie počasie, ale to už so mnou nemá nič spoločné. Ja musím len zachytiť autentickú chvíľu. Tak, aby bola čitateľná aj po čase.“

Dnes Josef Ptáček tému parkov pomaly opúšťa, zdá sa mu, že ju už vyčerpá. Výsledky jeho 25-ročnej práce si môžete pozrieť do konca mesiaca v Dome umenia pre deti Bibiana. KRISTÍNA KÚDELOVÁ